

Ko *Brexit* mainīs nodokļu piemērošanas kārtībā Latvijā? (2/36/18)

2019. gada 30. martā būs pagājuši divi gadi, kopš Apvienotā Karaliste (AK) paziņoja Eiropadomei par savu nodomu izstāties no ES. Līdz ar to, ja vien izstāšanās līgumā nebūs noteikts cits datums, AK minētajā datumā pametīs ES un kļūs par trešo valsti. Šajā rakstā – īsi par to, kas pēc *Brexit* mainīsies nodokļu piemērošanā.

Ir uzsākts darbs pie izstāšanās līguma sagatavošanas, kas paredz vienošanos par sakārtotu izstāšanos un turpmākās attiecības ar AK. Tomēr pašreizējo diskusiju rezultāts nav vairojis pārliecību, ka šāda vienošanās tiks panākta. Tas nozīmē, ka dalībvalstīm (tostarp Latvijai) ir jāgatavojas diviem iespējamiem scenārijiem.

Pirmais scenārijs

Ja ES un AK vienosies par pārejas periodu no 2019. gada 30. marta līdz 2020. gada 31. decembrim, tad ES tiesību akti būs saistoši AK, bet tā nepiedalīsies lēmumu pieņemšanā. Nodokļu piemērošanas vajadzībām tas nozīmētu, ka līdz pārejas perioda beigām AK un dalībvalstu darījumos būtu jāpiemēro AK tās pašas ES tiesību normas kā līdz šim.

Otrais scenārijs

Nesekmīgas vienošanās sarunas vai nesavlaicīga izstāšanās līguma ratifikācija nozīmētu, ka AK tiks uzskatīta par trešo valsti un ES tiesību akti tai vairs nebūs piemērojami. Tādējādi atsevišķās jomās (piemēram, robežjautājumos, darba spēka kustībā, tirdzniecībā, tostarp nodokļu jautājumos, īpaši muitas jomā) ar 2019. gada 31. martu būs jāpiemēro normas kā darījumos ar trešo valsti.

Uzņēmumiem, kuri ir veikuši vai veiks tirdzniecības darījumus ar AK, ir jābūt gataviem importa un eksporta procedūrām, kā arī robežkontroles (tostarp sanitāriem) pasākumiem. Ir svarīgi pārliecināties, vai attiecīgajā nozarē nav paredzētas īpašas atļaujas preču importam (licences), un jārēķinās ar iespējamiem galvojumiem muitas parāda segšanai darbībās ar precēm, kam piemēro muitas noliktavas procedūru.

Praksē biežāk sastopamās preču kategorijas, kam normatīvajos aktos ir paredzēti importa un eksporta aizliegumi vai ierobežojumi, ir dzelzs un tērauda ražojumi – tos importējot, ir jāuzrāda Ārlietu ministrijas uzraudzības dokuments, savukārt importējot bīstamas ķīmiskās vielas, ir jāievēro īpaši iepakojuma un marķēšanas nosacījumi, tāpat arī mēslošanas līdzekļiem ir marķēšanas prasības. Importējot medicīniskās ierīces, ir jāpievieno dokumenti, kas apliecina to drošumu, savukārt zāļu importēšanai ir jāsaņem speciāla atļauja (licence).

Precēm, kas tiks ievestas no AK un izlaistas brīvam apgrozījumam, būs jāpiemēro importa PVN (vai attiecīgais atbrīvojums), piegādājot preces uz AK, kā arī pakalpojumiem, kas saistīti ar šo preču piegādi, būs piemērojama PVN 0% likme.

Pieprasot PVN atmaksu par dalībvalstī iegādātām precēm un saņemtiem pakalpojumiem, AK reģistrētam PVN maksātājam būs jāievēro kārtība, ko piemēro PVN atmaksas pieprasīšanai no trešajām valstīm atbilstoši Padomes 1986. gada 17. novembra 13. direktīvai (86/560/EEK) par dalībvalstu likumu

saskaņošanu attiecībā uz apgrozījuma nodokļiem – PVN atmaksas kārtība apliekamām personām, kas nav reģistrētas Kopienas teritorijā, turklāt ievērojot paritātes principu (ir nepieciešama AK vienošanās ar dalībvalsti).

Brexit skars arī trešo valstu uzņēmējus, kas bija reģistrējušies AK kā īpašā režīma elektronisko sakaru, apraides un elektroniski sniegtiem pakalpojumiem (*Mini One-Stop-Shop* jeb *MOSS*) lietotāji – šī režīma izmantošanai būs jāpārreģistrējas citā dalībvalstī.

Arī attiecībā uz akcīzes preču apriti jāņem vērā, ka akcīzes preču pārvietošanai no/uz AK nebūs piemērojams atliktais akcīzes nodokļa maksāšanas režīms, kā arī mainīsies nosacījumi pavaddokumentiem, kas noformējami akcīzes preču apritei.

Ja ES un AK sarunas par izstāšanās līgumu, kam būs pievienota politiskā deklarācija par turpmākām darbībām, tiks pabeigtas līdz šā gada oktobrim, tad, visticamāk, izpildīsies pirmais scenārijs ar pakāpenisku *Brexit*. Ja vienošanās netiks noslēgta, tad dalībvalstīm jāgatavojas otram scenārijam, t.i., AK būs jāuzskata par trešo valsti.